Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

8. rujna 2016.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Autorsko pravo i srodna prava – Direktiva 2001/29/EZ – Informacijsko društvo – Usklađivanje određenih aspekata autorskog i srodnih prava – Članak 3. stavak 1. – Priopćavanje javnosti – Pojam – Internet – Hiperpoveznice koje omogućuju pristup zaštićenim djelima učinjenima dostupnim na drugoj internetskoj stranici bez ovlaštenja nositelja – Još neobjavljena djela nositelja prava – Postavljanje takvih poveznica s ciljem stjecanja dobiti“

U predmetu C-160/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), odlukom od 3. travnja 2015., koju je Sud zaprimio 7. travnja 2015., u postupku

GS Media BV

protiv

Sanoma Media Netherlands BV,

Playboy Enterprises International Inc.,

Britt Geertruide Dekker

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: M. Ilešič (izvjestitelj), predsjednik vijeća, C. Toader, A. Rosas, A. Prechal, i E. Jarašiūnas, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Wathelet,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 3. veljače 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za GS Media BV, R. Chavannes i D. Verhulst, *advocaten*,

— za Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc. i Britt Geertruidu Dekker, C. Alberdingk Thijm i C. de Vries, *advocaten*,

— za njemačku vladu, T. Henze i D. Kuon, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: nizozemski

— za francusku vladu, D. Segoin, D. Colas i G. de Bergues, u svojstvu agenata,

— za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes i T. Rendas, u svojstvu agenata,

— za slovačku vladu, B. Ricziová, u svojstvu agenta,

— za Europsku komisiju, F. Wilman i T. Scharf kao i J. Samnadda, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 7. travnja 2016.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva GS Media BV i društva Sanoma Media Netherlands BV (u daljnjem tekstu: Sanoma), društva Playboy Enterprises International Inc. i Britt Geertruide Dekker (u daljnjem tekstu svi zajedno: Sanoma i dr.), povodom, među ostalim, postavljanja na internetsku stranicu GeenStijl.nl (u daljnjem tekstu: GeenStijl), kojom upravlja društvo GS Media, hiperpoveznica na druge stranice koje omogućavaju pregled fotografija B. G. Dekker snimljenih za magazin *Playboy* (u daljnjem tekstu: predmetne fotografije).

Pravni okvir

3 Uvodne izjave 3., 4., 9., 10., 23. i 31. Direktive 2001/29 propisuju:

„(3) Predloženo usklađivanje pomoći će u provedbi četiriju sloboda unutarnjeg tržišta i povezano je s poštovanjem temeljnih načela prava, a osobito vlasništva, uključujući intelektualno vlasništvo i slobodu izražavanja i javni interes.

(4) Usklađeni pravni okvir autorskog prava i srodnih prava će, kroz povećanu pravnu sigurnost i omogućujući stupanj zaštite intelektualnog vlasništva, potaknuti znatno ulaganje u stvaralaštvo i inovativnost, uključujući mrežnu infrastrukturu, i usporedno dovesti do rasta i povećane konkurentnosti europske industrije, i u sadržaju i u području informacijske tehnologije i još općenitije u cijelom nizu industrijskih i kulturnih sektora. [...]

[...]

(9) Svako usklađivanje autorskog prava i srodnih prava mora se temeljiti na visokoj razini zaštite, budući da su takva prava ključna za intelektualno stvaralaštvo. Njihova zaštita pomaže u održavanju i razvoju kreativnosti u interesu autora, umjetnika izvođača, producenata, potrošača, kulture, industrije i javnosti u cjelini. [...]

(10) Ako autori ili umjetnici izvođači namjeravaju nastaviti svoj kreativan i umjetnički rad, moraju dobiti odgovarajuću naknadu za korištenje svojega djela, kao što to moraju dobiti i producenti kako bi bili u mogućnosti financirati to djelo. [...] Odgovarajuća pravna zaštita prava intelektualnog vlasništva nužna je za jamčenje postojanja takve naknade i pruža mogućnost zadovoljavajućeg povrata tog ulaganja.

[...]

(23) Ovom direktivom trebalo bi se dodatno uskladiti pravo autora na priopćavanje javnosti. To bi se pravo trebalo tumačiti u širem smislu tako kao da ono obuhvaća svako priopćavanje javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja. [...]

[…]

(31) Pravedna ravnoteža prava i interesa između različitih kategorija nositelja prava, kao i između različitih kategorija nositelja prava i korisnika predmeta zaštite mora biti osigurana. Postojeće iznimke i ograničenja prava, što su ih odredile države članice, moraju se ponovno procijeniti s obzirom na novo elektroničko okruženje. [...]"

4 Članak 3. te direktive određuje:

„1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

[...]

3. Prava iz stavaka 1. i 2. ne iscrpljuju se bilo kojom radnjom priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti određenom ovim člankom."

5 U skladu s člankom 5. stavcima 3. i 5. navedene direktive:

„3. Države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja prava navedenih u člancima 2. i 3. u sljedećim slučajevima:

[...]

(c) reproduciranje od strane tiska, priopćavanje javnosti ili činjenje dostupnim objavljenih članaka o tekućim gospodarskim, političkim ili vjerskim pitanjima ili radiodifuzijskih emitiranja djela ili drugih predmeta zaštite istog karaktera, u slučajevima kada takvo korištenje nije izričito pridržano, i ako je naveden izvor, uključujući ime autora, ili korištenje djela ili drugih predmeta zaštite radi izvještavanja o tekućim događajima, u opsegu koji odgovara svrsi informiranja javnosti o tekućim događajima, ako je, osim ako to nije moguće, naveden izvor, uključujući ime autora;

[...]

5. Iznimke i ograničenja predviđeni stavcima 1., 2., 3. i 4. primjenjuju se samo u određenim posebnim slučajevima koji nisu u sukobu s uobičajenim iskorištavanjem djela ili drugog predmeta zaštite i koji bezrazložno ne dovode u pitanje zakonite interese nositelja prava."

Glavni postupak i prethodna pitanja

6 Fotograf C. Hermès je prema narudžbi društva Sanoma, koje je izdavač magazina *Playboy*, 13. i 14. listopada 2011. snimio predmetne fotografije, koje su trebale biti objavljene u izdanju tog magazina za prosinac 2011. U tom je kontekstu M. Hermès društvu Sanoma dao isključivo ovlaštenje za objavljivanje tih fotografija. Tom je društvu također dao ovlaštenje za izvršavanje prava i ovlasti koja proizlaze iz njegova autorskog prava.

7 Društvo GS Media upravlja internetskom stranicom GeenStijl na kojoj se, prema podacima s te stranice objavljuju „novosti, skandalozna otkrića i novinarske istrage o zabavnim temama u šaljivom duhu" koju svaki dan pregleda više od 230 000 posjetitelja, po čemu je jedna od deset najposjećenijih internetskih stranica za novosti u Nizozemskoj.

8 Dana 26. listopada 2011., redakcija internetske stranice GeenStijl zaprimila je poruku od osobe koja je koristila pseudonim, s hiperpoveznicom koja je upućivala na elektroničku datoteku na internetskoj stranici Filefactory.com (u daljnjem tekstu: internetska stranica Filefactory), smještenoj u Australiji i koja služi za pohranjivanje podataka. Ta je elektronička datoteka sadržavala predmetne fotografije.

9 Društvo Sanoma isti je dan pozvalo društvo majku društva GS Media da spriječi objavu predmetnih fotografija na internetskoj stranici GeenStijl.

10 Dana 27. listopada 2011., na internetskoj stranici GeenStijl, objavljen je članak o tim fotografijama B. G. Dekker pod naslovom „[...]! Fotografije [...] [B. G.] Dekker gole", na margini kojeg se nalazio jedan dio jedne od predmetnih fotografija i koji je završavao sljedećim tekstom: „I sada poveznica na fotografije koje očekujete." Klikom na hiperpoveznicu uz taj tekst, korisnici interneta su upućeni na internetsku stranicu Filefactory, na kojoj im je druga hiperpoveznica omogućavala preuzimanje jedanaest elektroničkih datoteka od kojih je svaka sadržavala jednu od navedenih fotografija.

11 Istoga dana, društvo Sanoma uputilo je društvu majci društva GS Media poruku elektroničke pošte u kojoj je od njega zahtijevalo da potvrdi da je hiperpoveznica na predmetne fotografije povučena s internetske stranice GeenStijl. Društvo GS Media nije odgovorilo na taj zahtjev.

12 S druge strane, predmetne fotografije su na zahtjev društva Sanoma uklonjene s internetske stranice Filefactory.

13 Dopisom od 7. studenoga 2011. pravni zastupnik društava Sanoma i dr. pozvao je društvo GS Media da s internetske stranice GeenStijl povuče članak od 27. listopada 2011., skupa s hiperpoveznicom, fotografije iz tog članka kao i reakcije korisnika objavljene na istoj stranici navedene internetske stranice.

14 Istoga dana, članak o sporu između društava GS Media i Sanoma i dr. u vezi s predmetnim fotografijama objavljen je na internetskoj stranici GeenStijl. Taj je članak završavao sljedećom rečenicom: „Update: još niste vidjeli fotografije gole [B. G. Dekker]? OVDJE su". I uz tu se reklamu nalazila hiperpoveznica uz pomoć koje se moglo pristupiti internetskoj stranici Imageshack.us na kojoj se moglo vidjeti jednu ili više predmetnih fotografija. I voditelj te internetske stranice je međutim uvažio zahtjev društva Sanoma da ukloni te fotografije.

15 Treći članak pod naslovom „Bye Bye, zbogom Playboy", koji je ponovno sadržavao hiperpoveznicu na predmetne fotografije, objavljen je 17. studenoga 2011. na internetskoj stranici GeenStijl. Korisnici interneta koji su posjećivali forum te internetske stranice postavili su na nju nove poveznice koje su upućivale na druge stranice na kojima su se predmetne fotografije mogle pregledati.

16 Predmetne fotografije objavljene su u magazinu *Playboy* u prosincu 2011.

17 Sanoma i dr. podnijeli su tužbu kod rechtbank Amsterdam (sud u Amsterdamu), posebice ističući da je društvo GS Media – time što je na internetsku stranicu GeenStijl stavilo hiperpoveznice i djelomični prikaz jedne od predmetnih fotografija – povrijedilo autorsko pravo C. Hermèsa i nezakonito postupilo prema Sanomi i dr. rechtbank Amsterdam (sud u Amsterdamu) je pretežno usvojio tu tužbu.

18 Gerechtshof Amsterdam (prizivni sud u Amsterdamu, Nizozemska) ukinuo je tu odluku, smatrajući da GS Media postavljanjem hiperpoveznica na internetsku stranicu GeenStijl nije povrijedila autorsko pravo C. Hermèsa, zato što su predmetne fotografije već prethodno bile učinjene dostupnima javnosti time što su postavljene na internetsku stranicu Filefactory.com. Naprotiv, presudio je da je postavljanjem tih poveznica društvo GS Media nezakonito postupilo prema Sanomi i dr. s obzirom na to da se posjetitelje te internetske stranice time potaknulo da pogledaju predmetne slike koje su nezakonito postavljene na internetsku stranicu Filefactory. Bez navedenih poveznica, te fotografije ne bi bilo lako pronaći. Osim toga, Gerechtshof Amsterdam (prizivni sud u Amsterdamu) smatrao je da je GS Media – objavivši dio jedne od predmetnih fotografija na internetskoj stranici GeenStijl, povrijedila autorsko pravo C. Hermèsa.

19 Društvo GS Media protiv te presude podnijelo je žalbu pred Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), sudu koji je uputio zahtjev.

20 Sanoma i dr. podnijeli su protužalbu u kojoj se, među ostalim, pozivaju na presudu od 13. veljače 2014., Svensson i dr. (C-466/12, EU:C:2014:76), tvrdeći da stavljanje na raspolaganje korisnicima interneta hiperpoveznice na internetsku stranicu na kojoj je djelo postavljeno bez ovlaštenja nositelja autorskog prava za to djelo predstavlja priopćavanje javnosti. Sanoma i dr. osim toga tvrde da je pristup predmetnim fotografijama na internetskoj stranici Filefactory bio zaštićen mjerama ograničenja, u smislu navedene presude, koje su korisnici interneta mogli zaobići zahvaljujući intervenciji društva GS Media i njegove internetske stranice GeenStijl, tako da su te fotografije stavljene na raspolaganje javnosti koja je šira od one koja bi navedenim fotografijama obično pristupila na internetskoj stranici Filefactory.

21 U okviru ispitivanja te protužalbe, sud koji je uputio zahtjev smatra da ni iz presude od 13. veljače 2014., Svensson i dr. (C-466/12, EU:C:2014:76), ni i iz rješenja od 21. listopada 2014., BestWater International (C-348/13, neobjavljeno, EU:C:2014:2315), nije moguće sa zadovoljavajućom sigurnošću zaključiti postoji li „priopćavanje javnosti” ako je djelo uistinu ranije objavljeno, ali bez ovlaštenja nositelja prava.

22 S jedne strane, iz te sudske prakse Suda proizlazi da treba provjeriti omogućuje li predmetna intervencija da se dopre do javnosti za koju se ne može smatrati da je bila uključena u javnost za koju je nositelj dao svoje ovlaštenje, što je u skladu s njegovim isključivim pravom na iskorištavanje svojeg djela. S druge strane, ako je djelo na internetu već dostupno široj javnosti, postavljanje hiperpoveznice koja upućuje na internetsku stranicu na kojoj se ono već nalazi zapravo ne omogućuje da se dopre do nove javnosti. Osim toga, treba uzeti u obzir činjenicu da internet obiluje djelima objavljenima bez ovlaštenja nositelja autorskog prava. Za upravitelja internetske stranice nije uvijek jednostavno provjeriti, ako na nju namjerava postaviti hiperpoveznicu koja upućuje na internetsku stranicu na kojoj se djelo nalazi, je li autor dao ovlaštenje za njegovo prethodno objavljivanje.

23 Sud koji je uputio zahtjev, nadalje, opaža da protužalba otvara i pitanje uvjeta koji se moraju ispuniti kako bi se radilo o „mjerama ograničenja” u smislu presude od 13. veljače 2014., Svensson i dr. (C-466/12, EU:C:2014:76). Taj sud u tom pogledu ističe da je predmetne fotografije bilo moguće pronaći na internetu i prije nego je društvo GS Media postavilo hiperpoveznicu na internetsku stranicu GeenStijl, iako ih nije bilo lako pronaći, tako da je postavljanje te poveznice na njegovoj stranici uvelike olakšalo pristup tim fotografijama.

24 U tim je okolnostima Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud u Nizozemskoj) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. (a) Je li riječ o ‚priopćavanju javnosti' u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 kada osoba koja nije nositelj autorskog prava hiperpoveznicom na internetskoj stranici kojom upravlja upućuje na internetsku stranicu kojom upravlja treća osoba i kojoj može pristupiti opća internetska javnost, na kojoj je djelo bilo stavljeno na raspolaganje bez pristanka nositelja autorskog prava?

(b) Je li pritom važno je li to djelo ranije drugdje također bilo priopćeno javnosti bez pristanka nositelja prava?

(c) Je li relevantno zna li ‚osoba koja je stavila hiperpoveznicu' ili mora li znati to da nositelj autorskog prava nije dao pristanak za stavljanje djela na internetsku stranicu treće osobe navedene u prvom pitanju i, po potrebi, okolnost da je djelo ranije drugdje također bilo priopćeno javnosti bez pristanka nositelja autorskog prava?

2. (a) Ako je odgovor na točku (a) prvog pitanja negativan: je li ipak u tom slučaju riječ ili može li biti riječ o priopćavanju javnosti ako opća internetska javnost može, makar ne na jednostavan način, naći internetsku stranicu na koju upućuje hiperpoveznica i time i djelo tako da postavljanje hiperpoveznice u velikoj mjeri olakšava nalaženje djela?

(b) Je li za odgovor na točku (a) drugog pitanja relevantno to zna li ‚osoba koja je stavila hiperpoveznicu' ili mora li znati za okolnost da opća internetska javnost ne može lako naći internetsku stranicu na koju upućuje hiperpoveznica?

3. Postoje li druge okolnosti o kojim treba voditi računa pri davanju odgovora na pitanje o tome je li riječ o priopćavanju javnosti ako hiperpoveznica omogućuje pristup djelu koje je ranije priopćeno javnosti bez pristanka nositelja autorskog prava?"

O prethodnim pitanjima

25 Svojim trima pitanjima, koja valja zajedno ispitati, sud koji je uputio zahtjev u biti pita predstavlja li, i u kojim eventualnim okolnostima, postavljanje na internetsku stranicu hiperpoveznice koja upućuje na zaštićena djela koja su slobodno dostupna na drugoj internetskoj stranici bez ovlaštenja nositelja autorskog prava, „priopćavanje javnosti" u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29.

26 U tom kontekstu, taj sud osobito pita koja je relevantnost činjenice da predmetna djela još nisu objavljena na drukčiji način s ovlaštenjem tog nositelja, da postavljanje tih poveznica na koje je moguće kliknuti u velikoj mjeri olakšava pronalaženje tih djela s obzirom na to da internetsku stranicu na kojoj su ta djela dostupna svim korisnicima interneta nije lako pronaći i da je onaj koji postavlja navedene poveznice na koje je moguće kliknuti znao ili trebao znati te činjenice kao i okolnosti da navedeni nositelj nije dao ovlaštenje za objavljivanje predmetnih djela na potonjoj internetskoj stranici.

27 Iz članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 proizlazi da države članice moraju osigurati autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

28 Na temelju te odredbe, autori stoga imaju pravo preventivne naravi koje im omogućuje da stanu između eventualnih korisnika njihova djela i radnji priopćavanja javnosti koje bi ti korisnici mogli izvršiti, a sve kako bi to mogli zabraniti (vidjeti u tom smislu presude od 15. ožujka 2012., SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, t. 75. i od 31. svibnja 2016., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, t. 30.).

29 S obzirom na to da člankom 3. stavkom 1. Direktive 2001/29 nije definiran pojam „priopćavanja javnosti”, njegov smisao i doseg valja odrediti s obzirom na ciljeve koji se žele ostvariti tom direktivom i s obzirom na kontekst čiji je dio odredba koja se tumači (vidjeti u tom smislu presude od 7. prosinca 2006., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 33. i 34., kao i od 4. listopada 2011., Football Association Premier League i dr., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 184. i 185.).

30 U tom pogledu valja podsjetiti da iz uvodnih izjava 9. i 10. Direktive 2001/29 proizlazi da ta direktiva ima kao glavni cilj uspostavu višeg stupnja zaštite autorâ, omogućavajući im dobivanje odgovarajuće naknade za korištenje njihovih djela, osobito prigodom priopćavanja javnosti. Iz toga slijedi da pojam „priopćavanje javnosti” treba tumačiti u širem smislu, kao što je to, uostalom, izričito navedeno u uvodnoj izjavi 23. te direktive (vidjeti u tom smislu presude od 4. listopada 2011., Football Association Premier League i dr., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 186., kao i od 7. ožujka 2013., ITV Broadcasting i dr., C-607/11, EU:C:2013:147, t. 20.).

31 Istodobno, iz uvodnih izjava 3. i 31. Direktive 2001/29 proizlazi da usklađivanje koje se njome provodi ima za cilj osigurati, osobito u elektroničkom okruženju, pravednu ravnotežu između, s jedne strane, interesa nositelja autorskih prava i srodnih prava na zaštitu njihova prava intelektualnog vlasništva, zajamčenu člankom 17. stavkom 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i, s druge strane, zaštite interesa i temeljnih prava korisnika predmeta zaštite, osobito njihove slobode izražavanja i informiranja, zajamčene člankom 11. Povelje, kao i javnog interesa.

32 Kao što je Sud već presudio, pojam „priopćavanja javnosti” ujedinjuje dva kumulativna elementa, točnije „radnju priopćavanja” nekog djela i priopćavanje tog djela određenoj „javnosti” (presude od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 16.; od 19. studenoga 2015., SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, t. 15., kao i od 31. svibnja 2016., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, t. 37.).

33 Sud je, osim toga, pojasnio da pojam „priopćavanje javnosti” pretpostavlja pojedinačnu ocjenu [vidjeti presudu od 15. ožujka 2012., Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, t. 29. i, navedenu sudsku praksu, u vezi s pojmom „priopćavanje javnosti”, u smislu članka 8. stavka 2. Direktive 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva (SL 2006., L 376, str. 28.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 218.), pri čemu taj pojam u toj direktivi ima isti opseg kao u Direktivi 2001/29 (vidjeti u tom smislu presudu od 31. svibnja 2016., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, t. 33.)].

34 Za potrebe takve ocjene treba imati u vidu više međusobno dopunjujućih kriterija koji nisu samostalni ni nezavisni jedan od drugog. Budući da se ti kriteriji mogu naći u različitim konkretnim situacijama u vrlo različitom opsegu, valja ih primijeniti i pojedinačno i u njihovoj međusobnoj interakciji [presude od 15. ožujka 2012., SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, t. 79.; od 15. ožujka 2012., Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, t. 30., i od 31. svibnja 2016., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, t. 35.].

35 Među tim kriterijima, Sud je, kao prvo, istaknuo nezaobilaznu ulogu korisnika i namjernost njegove intervencije. Naime, taj korisnik poduzima radnju priopćavanja kada djeluje, i pritom je u potpunosti svjestan posljedica svojeg postupanja, kako bi omogućio svojim klijentima pristup zaštićenom djelu i to osobito kada, kad ne bi bilo takvog djelovanja, ti klijenti ne bi načelno mogli uživati emitirano djelo (vidjeti u tom smislu presude od 15. ožujka 2012., SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, t. 82. i navedenu sudsku praksu, kao i od 15. ožujka 2012., Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, t. 31.).

36 Kao drugo, Sud je pojasnio da pojam „javnosti” obuhvaća neograničen broj potencijalnih adresata te usto podrazumijeva znatan broj osoba [vidjeti u tom smislu presude od 15. ožujka 2012., SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, t. 84. i navedenu sudsku praksu, kao i od 15. ožujka 2012., Phonographic Performance (Ireland) C-162/10, EU:C:2012:141, t. 33.)].

37 Nadalje, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da, kako bi se moglo kvalificirati kao „priopćavanje javnosti”, zaštićenog djela, ono mora biti priopćeno na posebni tehnološki način, koji se razlikuje od dotad korištenog načina ili, ako to nije posrijedi, „novoj javnosti”, odnosno javnosti koju nisu uzeli u obzir nositelji autorskog prava kad su dali ovlaštenje za prvotno priopćavanje javnosti (presuda od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 24., kao i rješenje od 21. listopada 2014., BestWater International, C-348/13, neobjavljeno, EU:C:2014:2315, t. 14. i navedena sudska praksa).

38 Kao treće, Sud je presudio da lukrativna narav priopćavanja javnosti, u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 nije irelevantna [vidjeti u tom smislu presude od 4. listopada 2011., Football Association Premier League i dr., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 204.; od 15. ožujka 2012., SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, t. 88., kao i od 15. ožujka 2012., Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, t. 36.].

39 S obzirom na, osobito, te kriterije valja ocijeniti predstavlja li, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, postavljanje na internetsku stranicu hiperpoveznice koja upućuje na zaštićena djela, koja su slobodno dostupna na drugoj internetskoj stranici bez ovlaštenja nositelja autorskog prava, „priopćavanje javnosti” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29.

40 U tom pogledu, valja podsjetiti da je u presudi od 13. veljače 2014., Svensson i dr. (C-466/12, EU:C:2014:76) Sud članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29 protumačio na način da stavljanje na internetsku stranicu hiperpoveznicâ koje vode do djelâ koja su slobodno dostupna na drugoj internetskoj stranici ne predstavlja „priopćavanje javnosti”, kako je predviđeno u toj odredbi. Takvo je tumačenje također usvojeno u rješenju od 21. listopada 2014., BestWater International (C-348/13, neobjavljeno EU:C:2014:2315) u pogledu takvih poveznica koje rabe tehniku „framing” .

41 Međutim, iz obrazloženja tih odluka proizlazi da je Sud u njima isključivo želio iznijeti svoje stajalište o postavljanju hiperpoveznica do djelâ učinjenima slobodno dostupnim na drugoj internetskoj stranici uz pristanak nositelja, jer je Sud zaključio da nema priopćavanja javnosti zato što predmetna radnja priopćavanja nije bila upućena novoj javnosti.

42 U tom kontekstu, Sud je istaknuo da, s obzirom na to da hiperpoveznica i internetska stranica na koju upućuje omogućuju pristup zaštićenom djelu na isti tehnološki način, to jest, putem interneta, takva poveznica mora biti upućena novoj javnosti. Kad o tome nije riječ, osobito zbog činjenice da je djelo već slobodno dostupno za sve korisnike interneta na drugoj internetskoj stranici s ovlaštenjem nositeljâ autorskog prava, navedena radnja ne može se kvalificirati kao „priopćavanje javnosti”, u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29. Naime, budući da je i sve dok je to djelo slobodno dostupno na internetskoj stranici kojoj se može pristupiti uz pomoć hiperpoveznice, treba smatrati da su nositelji autorskog prava tog djela, dajući ovlaštenje za takvo priopćavanje, uzeli u obzir kao javnost sve korisnike interneta (vidjeti u tom smislu presudu od 13. veljače 2014., Svensson i dr., EU:C:2014:76, t. 24. do 28., kao i rješenje od 21. listopada 2014., BestWater International, C-348/13, neobjavljeno, EU:C:2014:2315, t. 15., 16. i 18.).

43 Stoga se ni iz presude od 13. veljače 2014., Svensson i dr., (C-466/12, EU:C:2014:76) ni iz rješenja od 21. listopada 2014., BestWater International (C-348/13, neobjavljeno, EU:C:2014:2315) ne može zaključiti da postavljanje hiperpoveznica na internetsku stranicu koje upućuju na zaštićena djela učinjenima slobodno dostupnim na drugoj internetskoj stranici, ali bez ovlaštenja nositeljâ autorskog prava tih djela, u načelu, ne bi bilo obuhvaćeno pojmom „priopćavanje javnosti”, u smislu članka 3.

stavka 1. Direktive 2001/29. Upravo suprotno, tim se odlukama potvrđuje važnost takvog ovlaštenja s obzirom na tu odredbu, jer je njome izričito propisano da nositelj autorskog prava mora dati ovlaštenje za svaku radnju priopćavanja djela javnosti.

44 Društvo GS Media, njemačka, portugalska i slovačka vlada, kao i Europska komisija, međutim tvrde da bi automatsko kvalificiranje svakog postavljanja takvih poveznica koje upućuju na djela objavljena na drugim internetskim stranicama kao „priopćavanje javnosti”, s obzirom na to da nositelji autorskog prava tih djela nisu dali ovlaštenje za to objavljivanje na internetu, imalo za posljedicu veliko ograničavanje slobode izražavanja i informiranja i ne bi poštovalo pravednu ravnotežu koja se želi postići Direktivom 2001/29 između te slobode i javnog interesa, s jedne strane, kao i interesa nositeljâ autorskog prava na djelotvornu zaštitu njihova intelektualnog vlasništva, s druge strane.

45 U tom pogledu, treba utvrditi da internet ima posebnu važnost za slobodu izražavanja i informiranja, zajamčenu člankom 11. Povelje, te da hiperpoveznice doprinose njegovu dobrom funkcioniranju kao i razmjeni mišljenja i informacija na toj mreži za koju je karakteristična dostupnost ogromne količine informacija.

46 Osim toga, osobito pojedinci koji žele postaviti takve poveznice mogu imati poteškoće kod provjere omogućuje li internetska stranica, prema kojoj potonje trebaju uputiti, pristup djelima koja su zaštićena i, ovisno o slučaju, jesu li nositelji autorskih prava dali ovlaštenje za njihovo objavljivanje na internetu. Takva provjera time je teža kada su ta prava podlicencirana. Nadalje, sadržaj internetske stranice, prema kojoj hiperpoveznica omogućuje pristup, može se izmijeniti nakon izrade te poveznice, uključujući zaštićena djela a da osoba koja je izradila navedenu poveznicu to ne mora nužno znati.

47 U svrhu pojedinačne ocjene postojanja „priopćavanja javnosti”, u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 stoga valja – kada hiperpoveznicu koja upućuje na djelo koje je slobodno dostupno na drugoj internetskoj stranici postavlja osoba koja, čineći to, nema za cilj stjecanje dobiti – uzeti u obzir okolnost da ta osoba ne zna i ne može razumno znati da je to djelo objavljeno na internetu bez ovlaštenja nositelja autorskih prava.

48 Takva osoba, naime, iako stavlja navedeno djelo na raspolaganje javnosti nudeći drugim korisnicima interneta pristup tom djelu (vidjeti u tom smislu presudu od 13. veljače 2014., Svensson i dr. C-466/12, EU:C:2014:76, t. 18. do 23.), nije, općenito govoreći, u potpunosti svjesna posljedica svojeg postupanja, kako bi omogućila klijentima pristup djelu koje je nezakonito objavljeno na internetu. Osim toga, kada je predmetno djelo bez ikakvog ograničenja već bilo dostupno na internetskoj stranici kojoj se može pristupiti preko hiperpoveznice, svi korisnici interneta su mu, u načelu, mogli pristupiti čak i bez te intervencije.

49 S druge strane, kad je utvrđeno da je takva osoba znala ili trebala znati da je hiperpoveznica koju je postavila omogućila pristup djelu koje je nezakonito objavljeno na internetu, primjerice zbog činjenice da su je na to upozorili nositelji autorskog prava, treba smatrati da postavljanje te poveznice predstavlja „priopćavanje javnosti” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29.

50 Isto vrijedi i za slučaj da ta poveznica korisnicima internetske stranice na kojoj se poveznica nalazi omogućuje zaobilaženje mjera ograničenja koje je postavila stranica gdje se nalazi zaštićeno djelo da bi se pristup javnosti ograničio samo na pretplatnike, pri čemu postavljanje takve poveznice tada predstavlja namjernu intervenciju bez koje se navedeni korisnici ne bi mogli koristiti prenesenim djelima (vidjeti, po analogiji, presudu od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 27. i 31.).

51 Nadalje, kada se poveznice postavljaju s ciljem stjecanja dobiti, od osobe koja ih postavlja može se očekivati da izvrši potrebne provjere kako bi se uvjerila da predmetno djelo nije nezakonito objavljeno na internetskoj stranici na koju upućuju navedene hiperpoveznice tako da valja pretpostaviti da je to postavljanje izvršeno s punom sviješću o tome da je navedeno djelo zaštićeno i da možda ne postoji

ovlaštenje nositelja autorskog prava za objavljivanje na internetu. U takvim okolnostima, i pod uvjetom da ta oboriva pretpostavka nije oborena, radnja postavljanja hiperpoveznice, koja upućuje na djelo koje je nezakonito objavljeno na internetu, predstavlja „priopćavanje javnosti" u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29.

52 Međutim, ako nema nove javnosti neće biti ni priopćavanja „javnosti" u smislu te odredbe u slučaju, navedenom u točkama 40. do 42. ove presude, u kojemu su djela prema kojima navedene hiperpoveznice omogućuju pristup učinjena slobodno dostupnim na drugoj internetskoj stranici uz pristanak nositelja.

53 Takvo tumačenje članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 osigurava viši stupanj zaštite autora, koji se želi postići tom direktivom. Naime, na temelju te direktive i u granicama određenim člankom 5. stavkom 3. navedene direktive, nositelji autorskog prava mogu djelovati ne samo protiv prvotnog objavljivanja njihova djela na internetskoj stranici, već i protiv svake osobe koja s ciljem stjecanja dobiti postavlja hiperpoveznicu koja upućuje na djelo koje je nezakonito objavljeno na toj stranici kao i, pod pretpostavkama navedenim u točkama 49. i 50. ove presude, protiv osoba koje su takve poveznice postavile a da im cilj nije stjecanje dobiti. U tom pogledu, treba osobito istaknuti da ti nositelji u svakom slučaju mogu takve osobe obavijestiti o nezakonitosti objavljivanja njihova djela na internetu i protiv njih djelovati ako odbijaju ukloniti tu poveznicu a da se one ne mogu pozvati na jednu od iznimki iz tog članka 5. stavka 3.

54 Kad je riječ o glavnom postupku, nesporno je da društvo GS Media upravlja internetskom stranicom GeenStijl te da je postavilo hiperpoveznice koje upućuju na datoteke s predmetnim fotografijama smještene na internetskoj stranici Filefactory s ciljem stjecanja dobiti. Također je nesporno da društvo Sanoma nije dalo ovlaštenje za objavljivanje tih fotografija na internetu. Osim toga, čini se da iz opisa činjeničnog stanja, kako slijedi iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje, proizlazi da je društvo GS Media znalo za potonju okolnost te da stoga ne može oboriti pretpostavku da je postavljanje tih poveznica izvršeno s punom sviješću o nezakonitosti tog objavljivanja. U tim okolnostima, treba zaključiti da je društvo GS Media, ovisno o provjerama koje mora izvršiti sud koji je uputio zahtjev, postavljanjem tih poveznica izvršilo „priopćavanje javnosti" u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 a da u tom kontekstu nije potrebno ocijeniti druge okolnosti na koje se taj sud poziva, navedene u točki 26. ove presude.

55 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja treba odgovoriti tako da članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da kako bi se utvrdilo predstavlja li postavljanje na internetsku stranicu hiperpoveznica koje upućuju na zaštićena djela koja su slobodno dostupna na drugoj internetskoj stranici bez ovlaštenja nositelja autorskog prava, „priopćavanje javnosti" u smislu te odredbe, potrebno je utvrditi jesu li te poveznice postavljene bez cilja stjecanja dobiti od strane osobe koja nije znala ili nije mogla razumno znati da je objavljivanje tih djela na toj drugoj internetskoj stranici nezakonito ili su, u suprotnom, navedene poveznice postavljene s takvim ciljem, u kojem slučaju se mora pretpostaviti da je za to znala.

Troškovi

56 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu treba tumačiti na način da, kako bi se utvrdilo predstavlja li postavljanje na internetsku stranicu

hiperpoveznica koje upućuju na zaštićena djela koja su slobodno dostupna na drugoj internetskoj stranici bez ovlaštenja nositelja autorskog prava, „priopćavanje javnosti” u smislu te odredbe, treba utvrditi jesu li te poveznice postavljene bez cilja stjecanja dobiti od strane osobe koja nije znala ili nije mogla razumno znati da je objavljivanje tih djela na toj drugoj internetskoj stranici nezakonito ili su, u suprotnom, navedene poveznice postavljene s takvim ciljem, u kojem slučaju se mora pretpostaviti da je za to znala.

Potpisi